

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАГІСТРАНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ
«СОЛЬНИЙ СПІВ І ДИРИГУВАННЯ»**

Дем'янюк Наталія Юріївна,
канд. пед. наук, доцент кафедри музики
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

Вступ. У сучасних умовах інтеграції України в європейський освітній простір, реформування національної освітньої галузі, реалізації основних настанов «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті», «Дорожньої карти освітньої реформи 2015-2025», Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років, Концепції розвитку педагогічної освіти тощо значно актуалізуються проблеми підвищення ефективності освітнього процесу, поліпшення якості фахової теоретичної, методичної та практичної підготовки майбутнього вчителя, зокрема вчителя музичного мистецтва. Їх успішному вирішенню сприятиме вивчення практичних музичних дисциплін, що передбачені освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Музичне мистецтво)» у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, серед яких «Сольний спів і диригування».

Мета роботи – схарактеризувати процес формування професійних компетентностей магістрантів при вивченні обов'язкового освітнього компоненту «Сольний спів і диригування».

Матеріали і методи: мистецтвознавчі, психолого-педагогічні наукові джерела, навчально-методична література, збірники вокально-хорових творів, навчально-методичне забезпечення курсу «Сольний спів і диригування», он-лайн ресурси тощо; системно-структурний, аналіз, класифікація, узагальнення і систематизація дослідженого матеріалу.

Результати й обговорення. Серед загальних компетентностей, які формуються в учителя музичного мистецтва на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітньою програмою «Середня освіта (Музичне мистецтво)», здатність утверджувати гуманістичні ідеали, демократичні цінності й традиції України, здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду та розуміння суті педагогічних явищ і процесів, критично аналізувати й оцінювати сучасні педагогічні і мистецькі явища, генерувати нові ідеї під час вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем, формувати власний стиль педагогічної та художньо творчої діяльності.

До фахових компетентностей належать: здатність здійснювати музично педагогічну діяльність на основі знань про психологічні особливості педагогічної взаємодії в різновіковому середовищі, розуміти основи теорії та практики загальної музичної (мистецької) освіти; здатність до реалізації провідних положень теорії та методики мистецької освіти в закладах позашкільної освіти; здатність до мистецької (інструментальної, вокальної, диригентсько-хорової) та культурно-просвітницької діяльності; до компетентної оцінки мистецько-педагогічних явищ; здатність обґрунтовувати та втілювати педагогічно-виконавський задум та здійснювати інтерпретацію музичного (мистецького) твору засобами професійно-педагогічного мовлення тощо.

Поглиблення фахової вокальної та диригентсько-хорової підготовки педагога-музиканта на другому (магістерському) рівні вищої освіти, здійснюється при вивченні обов'язкової навчальної дисципліни «Сольний спів і диригування».

Її метою є вокальна та диригентсько-хорова підготовка магістрантів до професійної діяльності в закладах освіти і культури. Відповідно до цього визначаються програмні результати навчання, серед яких: володіння основними прийомами виконання музичних творів, уміннями інтегрувати складні виконавські техніки (інструментальні, вокальні, диригентські) в професійній

діяльності; врахування специфіки художніх напрямів, стилів, жанрів у вербальній і виконавській інтерпретації музичних (мистецьких) творів; виявлення творчого підходу у вирішенні професійних завдань, комплексних та інноваційних проблем, здійснення аналізу, оцінки та корегування мистецько педагогічних явищ у сучасному освітньому просторі; формування індивідуального стилю педагогічної та мистецько-творчої діяльності через самопізнання, самовдосконалення та самовиховання в освітньому просторі.

Суттєвим підґрунтям для формування фахових компетентностей магістрантів з навчального курсу є знання, уміння і навички, якими вони оволодівають під час вивчення компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Постановка голосу», «Хорове диригування», «Хорознавство», «Хоровий клас», «Основний музичний інструмент з практикумом зі шкільного репертуару».

Необхідною на цьому етапі є сформованість таких фахових компетентностей: здатність демонструвати інструментальну, вокальну, диригентсько-хорову техніку та художньо виконавські вміння; здатність до хорового виконавства та роботи з хоровими колективами: здатність вільно користуватися та розкривати сутність музично теоретичних понять, аналізувати елементи музичної мови та окремі виражальні засоби в їх взаємодії; здатність до планування та організації різних форм загальної музичної та мистецької освіти, вибору методів, засобів і мистецько педагогічних технологій формування ключових і предметних компетентностей учнів, обліку та контролю результатів мистецько-освітньої діяльності, перенесення системи фахових знань і вмінь у площину освітньої галузі «Мистецтво».

Формування професійних компетентностей магістрантів відбувається при вивченні двох змістових модулів: 1) сольний спів (удосконалення навичок співацького дихання, звукоутворення (формування правильного звука, вирівнювання звучання голосних, прикриття перехідних нот тощо), прийомів звуковедення (*legato*, *staccato*, *non legato* тощо), дикції та артикуляції (вимови голосних і приголосних звуків), чистоти інтонуваних; розвиток технічних і

художньо-виразних можливостей голосу, зокрема атаки звуку, діапазону, динаміки, фразування; оволодіння різновидами вокальної техніки: кантилени, філірування звуку, виконання різноманітних ритмічних структур (тріолей, групетто, мордентів тощо), фіоритур; 2) диригування (поглиблення знань та вдосконалення техніки диригування шляхом вивчення більш складних творів за змістом, характером, формою, фактурою, засобами музичної виразності, складом хору; вивчення і диригування багатоголосних творів а cappella з елементами поліфонії, зразків вітчизняної та світової хорової класики з інструментальним супроводом крупної форми, творів із солістами тощо).

Основними формами навчальної роботи є індивідуальні практичні заняття, під час яких застосовуються різноманітні методи навчання: вербальні бесіда, пояснення; наочні застосування схем, нотних видань, відеоматеріалів, аудіо записів, виконання твору викладачем; практичні аналіз творів навчального репертуару, виконання вокальних творів, диригування хорових творів і пісень, інструментальне виконання хорових партитур, інтонування хорових партій тощо.

Відвідування занять та вчасне виконання програмних вимог із дисципліни є умовами допуску магістранта до підсумкового контролю. Серед методів оцінювання: поточне, модульне та підсумкове оцінювання досягнень магістрантів за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Основним критерієм оцінювання результатів навчання з курсу є технічно-якісна та художньо-творча інтерпретація вокальних і хорових творів навчального репертуару.

До видів самостійної роботи належать: розспівування, розучування та виконання вокальних творів, робота з розкриття художньо-образної сфери творів, диригування творів навчальної програми, гра хорових партитур, інтонування хорових партій творів, засвоєння і виконання пісень дитячого репертуару під власний супровід, підготовка інформації про авторів творів, аналіз творів відповідно до плану аналізу хорової партитури тощо.

Висновки. Важливим компонентом фахової підготовки вчителя музичного мистецтва на другому (магістерському) рівні вищої освіти є навчальний курс «Сольний спів і диригування», який забезпечує формування фахових вокальних та диригентсько-хорових компетентностей та готує магістрантів до професійної діяльності в закладах освіти і культури.